

Fördelning av ankomst- och avgångstider vid EU:s flygplatser

Näringsdepartementet

2012-01-04

Dokumentbeteckning

KOM (2011) 827

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om gemensamma regler för fördelning av ankomst- och avgångstider vid Europeiska unionens flygplatser

SEK (2011) 1443

Fullständig konsekvensbedömning

SEK (2011) 1444

Sammanfattning av konsekvensbedömningen

Sammanfattning

Förslaget innebär en omarbetning av dagens regler för tilldelning av ankomst- och avgångstider vid flygplatser inom EU. Reglerna används vid flygplatser som har kapacitetsproblem, kontinuerligt eller under vissa tidsperioder. Bland föreslagna förändringar finns införande av en möjlighet för flygbolagen att handla med tilldelade ankomst- och avgångstider. Den grundläggande tilldelningen ska dock ske enligt ett förfarande som inte är marknadsbaserat. Vidare ska öppenheten i förfarandet för tilldelning ökas och en tydligare koppling till förvaltningen av flygledningstjänsten föreslås också. Ett högre utnyttjande av tilldelade ankomst- och avgångstider kommer också att krävas för att ett flygbolag ska kunna säkerställa att just den tiden kan behållas under nästkommande motsvarande trafikperiod, d.v.s. från en sommarsäsong till nästa sommarsäsong och motsvarande mellan vintersäsonger.

Regeringen är positiv till en översyn av dagens regler som syftar till att öka effektiviseringen och öppenheten i förfarandet för tilldelning av ankomst- och avgångstider. Regeringen kommer att remittera förslaget.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Europeiska gemenskapen antog 1993 rådets förordning om gemensamma regler för tilldelning av ankomst- och avgångstider vid gemenskapens flygplatser. En revidering genomfördes 2004. Förslaget till nu aktuell omarbetning har bl.a. sin grund i kommissionens vitbok: Färdplan för ett gemensamt europeiskt transportområde – ett konkurrenskraftigt och resurseffektivt transportsystem. Förslaget utgör också en del i det flygplatspaket, som identifierats som ett strategiskt initiativ i kommissionens arbetsprogram för 2011 i syfte att öppna möjligheterna för den inre marknaden att växa. Kommissionens förslag till flygplatspaket presenterades den 1 december 2011.

1.2 Förslagets innehåll

1993 antog gemenskapen förordningen om tilldelning av ankomst- och avgångstider vid gemenskapens flygplatser (93/95/EG), som sedan dess reglerat trafikeringen av unionens flygplatser i de fall efterfrågan på ankomst och avgångstider inte kunnat tillgodoses fullt ut vid högt kapacitetsutnyttjande. Beroende på kapacitetsutnyttjande används reglerna kortare eller längre tidsperioder, det kan vara perioder under en dag såväl som under en säsong.

Genomförandet av nuvarande förordning har i betydande grad förbättrat neutraliteten och öppenheten i samband med fördelningen av ankomst- och avgångstider vid överbelastade europeiska flygplatser. Men kommissionen som delvis grundar sig på bedömningar från Eurocontrol och flygplatsernas intresseorganisation ACI – Europe bedömer att en otillräcklig effektivitet i fördelning av ankomst och avgångstider kan uppstå i takt med att antalet flygningar ökar inom unionen med efterföljande och kapacitetsbrister vid högtrafikerade flygplatser. Därför är det övergripande syftet med förslaget att garantera en optimal fördelning och optimalt utnyttjande av ankomst- och avgångstider vid överbelastade flygplatser.

De särskilda målen är följande:

1. Att förstärka mekanismerna för fördelning och utnyttjande av ankomst- och avgångstider och att garantera en effektiv tillämpning av dessa mekanismer
2. Att främja en sund konkurrens och att stimulera konkurrensen mellan operatörerna.

Förslaget innebär bl.a. följande:

1. Innehavare av ankomst- och avgångstider ges rätt att sälja eller köpa dessa för att kunna anpassa sina portföljer till sina planeringsbehov (Art. 13.)
2. En utvidgning av definitionen ”nyttillträdande lufttrafikföretag” så att ett sådant företag ska kunna bygga upp en betydande volym så att det varaktigt ska kunna konkurrera med dominerande lufttrafikföretag (Art. 2.)
3. En ökad öppenhet kring förfarandet för tilldelning av ankomst- och avgångstider. (Art. 6-7).
4. Strängare regler för den ansvarige samordnarens oberoende i förhållande till alla berörda parter. (Art. 5).
5. En integrering mellan fördelning av ankomst- och avgångstider med det europeiska systemet för förvaltning av flygledningstjänst. (Art. 6.).
6. Ändring i den s.k. 80/20-reglen så att 85 procent av en tilldelade serie av ankomst- och avgångstider ska ha utnyttjats för att flygbolaget ska prioriteras i nästkommande tilldelning av ankomst- och avgångstider. (Art. 10.)
7. En uppmaning till flygplatser att införa system för flygplatsavgifter som motverkar ett ineffektivt utnyttjande av flygplatskapacitet. (Art. 11.)

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Gällande regler finns i rådets förordning 95/93 reviderad 2004. Ett antagande av den föreslagna omarbetningen av förordningen innebär att gällande regler upphävs.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Förslaget bedöms inte innebära några konsekvenser för vare sig statsbudgeten eller EU:s budget.

Kommissionen har i sin konsekvensanalys jämfört tre alternativa lösningar. De olika alternativen är varierade så att marknadselementet drivs olika långt. Ett grundalternativ är att förbättra effektiviteten vid fördelning och utnyttjande av ankomst- och avgångstider utan att införa någon marknadsmässig förändring. I ett utbyggt alternativ införs den nu föreslagna möjligheten till handel med tilldelade ankomst- och avgångstider. Det mest långtgående alternativet innehåller därutöver även ett marknadselement som innebär att tilldelningen skulle ske genom ett auktionsförfarande. Kommissionen har valt det andra alternativet mot bakgrund av att det innebär fördelar som blir avsevärt högre än de kostnader som uppstår, högre kostnadseffektivitet med andra ord.

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar att gällande regler ses över. Förslaget analyseras för närvarande i Regeringskansliet och kommer att remitteras.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

För närvarande okända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

För närvarande okända.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Förslaget kommer att remitteras.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Artikel 91 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, EUF. Beslut fattas med kvalificerad majoritet inom rådet och genom det ordinarie lagstiftningsförfarandet med Europaparlamentet (Art. 294 EUF).

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Subsidiaritetsprincipen gäller utom där förslaget avser ett område där EU ensamt är behörig. Harmonisering av villkor för tillträde till EU:s överbelastade flygplatser är fortfarande nödvändig för att undvika att konflikter mellan olika nationella tillvägagångssätt inte skapar hinder på luftfartsmarknaden. Förslaget är därför i enlighet med subsidiaritetsprincipen.

De ytterligare begränsningarna för ekonomiska aktörer, samordnare av ankomst- och avgångstider och de nationella myndigheterna är begränsade till vad som är nödvändigt för att säkerställa ett icke-diskriminerande förfarande för tilldelning av ankomst och avgångstider. Bland annat detta gör att förslaget är i överensstämmelse med proportionalitetsprincipen. Regeringen delar kommissionens bedömningar i dessa delar.

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Förslaget kommer att remitteras i Sverige i början av 2012. En behandling i rådet beräknas påbörjas tidigast under andra kvartalet 2012.

4.2 Fackuttryck/termer

Eurocontrol – europeiskt organ för samordning av flygledning. Ansvarar bland annat för det övergripande systemet för flödestilldelning.

ACI – Airports Council International – en global intresseorganisation för flygplatsorganisationer. En europeisk avdelning finns som bevakar flygplatsernas intressen i gentemot bl.a. EU:s institutioner.

Samordnare – en funktion ansvarig för förfarandet att tilldela ankomst- och avgångstider.

Serie av ankomst och avgångstider – antal ankomst- och avgångstider som under en tidtabellperiod under samma tid och veckodag för på varandra följande veckor.

Tidtabellperiod – En sommarperiod eller en vinterperiod.